

KOLEGA MIRAN, TOKRAT NIMAŠ PRAV

ali

ENAKA IZHODIŠČA, RAZLIČNI ZAKLJUČKI

Prof. dr. Miran Mihelčič je 23. maja v »Delu« objavil zanimivo razmišljanje o preferenčnem glasu, o katerega uvedbi predlaga vlada (na predlog stranke Svoboda) posvetovalni referendum. Iz članka je razvidno, da avtor uvedbo preferenčnega glasu, če naj bi bil ta absoluten in obvezen, podpira, kolikor je sestavni del celovite prenove (demokratizacije) volilnega sistema oz. uvedbe KOMBINIRANEGA VOLILNEGA SISTEMA. Toda dr. Mihelčič opozarja, da lahko posvetovalnemu referendumu sledi uvedba zgolj relativnega in neobveznega preferenčnega glasu, zato opozarja, da bi bila to še ena v dolgi vrsti političnih prevar, s katerimi politične stranke že trideset let preperečujejo, da bi volivci dobili odločujoč vpliv na izvolitev poslancev v DZ, kot to zahteva Ustava. Zato predlaga, da na referendumu volivci glasujejo PROTI predlogu uvedbe preferenčnega glasu in na glasovnico pripišejo, da zahtevajo uvedbo kombiniranega volilnega sistema.

Opozorila dr. Mihelčiča je nedvomno treba vzeti skrajno resno, saj gre za odličnega poznavalca te problematike. Za človeka, ki se že 30 let prizadeva za demokratizacijo volilnega sistema, ki smo ga sprejeli leta 1992 s poudarkom, da gre za začasen volilni sistem (sprejet za ENKRATNO UPORABO in z navodilom, da ga je treba po volitvah analizirati in ustrezno korigirati). S tem sistemom smo v zori slovenske samostojnosti in v zmotni zanesenosti, da demokracijo družbe zagotavlja že večstrankarski sistem, odločilno vlogo na volitvah zagotovili političnim strankam, ne volivcem oz. državljanom. In namesto demokracije dobili STRANKOKRACIJO.

Sedanji volilni sistem volivcem ne zagotavlja, da bi se odločali med različnimi kandidati in po svojem prepričanju izbrali (volili) tistega, ki mu najbolj zaupajo. Razdeljenost Slovenije na 88 volilnih okrajev, v katerih politične stranke ponujajo po enega kandidata, te izbire seveda ne omogoča. Še več, pogosto spravlja volivce v težko dilemo: volili bi kandidata stranke, do katere imajo pozitiven odnos, toda stranka jim v njihovem volilnem okraju ponuja kandidata, ki mu ne zaupajo. Če ostanejo »zvesti« stranki, morajo voliti kandidata, ki ga ne marajo. Sistem torej ne dopušča prav tistega, kar je za slednje volitve bistveno: izločanje politikov, ki so se izkazali za nevredne spoštovanja volivcev.

Uvedba obveznega preferenčnega glasu, ki bi obenem zahtevala ukinitve volilnih okrajev, bi stranke prisilila, da volivcem na ravni volilne enote ponudijo listo kandidatov, s katere bi volivci izbrali enega. Prav tega pa se stranke bojijo, saj vodilni možje strank ne zaupajo volivcem, da bi izbrali prav njih. Zato vztrajno zavračajo uvedbo obveznega izbora: želijo, da volivci volijo zgolj stranko, izbor poslanca pa prepustijo njim, kar praktično izniči smisel volitev.

V Sintezi smo si ves čas prizadevali, da bi državljanke na referendumu vprašali, ali so za uvedbo obveznega in absolutnega preferenčnega glasu. Nismo uspeli. Stranke so uveljavile svojo dikcijo, ki bi (bo) omogočala strankam umazano manipulacijo, na katero opozarjata Mihelčič in Žerdin. Toda Mihelčič po mojem mnenju vseeno nima prav, ko volivcem predlaga negativen glas: zavrnitev uvedbe preferenčnega glasu je še slabša možnost: strankam daje alibi za ohranitev sedanjega sistema, v katerem je možnost umazane manipulacije že uzakonjena. Pozitiven rezultat referendumu nasprotno omogoča, da na tej podlagi takoj po referendumu v civilni družbi zaostriamo zahteve ne le za uvedbo obveznega preferenčnega glasu, temveč kombiniranega volilnega sistema v celoti. Samo z uvedbo tega sistema lahko volivcem zagotovimo odločujoči glas na volitvah, kot to predvideva Ustava.

Prav to je naša naloga takoj po uspešno končanem referendumu. Mediji na podlagi raznih anket napovedujejo, da bo »za« uvedbo preferenčnega glasu glasovalo kakih 80 % udeležencev referendumu. To bo moralna obveza strankam, da pričnejo razmišljati o resnični demokratizaciji volilnega sistema oz. o uvedbi kombiniranega sistema. In moralna obveza volivcem, da na naslednjih državnozbornih volitvah ne volimo kandidatov političnih strank, ki so oz. bodo proti uvedbi tega sistema.

Posvetovalni referendum je kljub vsem pomanjkljivostim pomemben še iz enega vidika: z njim je stranka Svoboda po dolgih desetletjih zatohle strankokracije in ohole samozadostnosti političnih strank, ki niti pri sebi samih niso sposobne spoštovati standardov sodobne demokracije, prebila ograje in je pripravljena vprašati državljanke, kaj pa mi mislimo o volilnem sistemu. O sistemu torej, ki bi dejansko moral biti NAŠ volilni sistem, o katerem na temelju naše suverenosti odločamo državljanke. Zelo hitro bomo videli, ali je pripravljena naše odgovore tudi razumeti in spoštovati.

Naloga je torej jasna: pojdimo na referendum, podprimo zahtevo za uvedbo preferenčnega glasu, nato pa se organizirajmo in zahtevajmo uvedbo kombiniranega volilnega sistema, katerega del je preferenčni glas. In nehajmo voliti stranke, ki odločajo namesto nas in nam na volitvah vseskozi podtikajo svoja kukavičja jajca, od katerih so nekatera že mandate usmrajena.

Mag. Emil Milan Pintar